

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valtioneuvoston asetuksessa vuosiluokille 1-6 ja vuosiluokille 7-9 osoitetaan kullekin taide- ja taitoaineelle (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous) kaikille yhteisen opetuksen vähimmäistuntimäärä. Lisäksi näiden oppiaineiden opetukseen osoitetaan 1-6 vuosiluokille yhteensä kuusi vuosiviikkotuntia ja vuosiluokille 7-9 yhteensä viisi vuosiviikkotuntia, joista tuntijaossa käytetään nimeä taide- ja taitoaineiden valinnaiset. Valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Valinnaisten tuntien käytöstä päätöksen tekee opetuksen järjestäjä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaisiin osoitetut vuosiviikkotunnit voidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa jakaa musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Vaihtoehtoisesti vuosiviikkotunnit tai osa niistä voidaan osoittaa oppilaiden valittaviksi taide- ja taitoaineiden opinnoiksi, jotka syventävät oppilaan osaamista. Valinnaisia tunteja voidaan käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen, mikäli paikallisessa opetussuunnitelmassa painotetaan joitakin taide- ja taitoaineita tai niistä muodostettua oppiainekokonaisuutta.

12.2 Valinnaiset aineet

Valinnaisten aineiden tehtävänä on syventää ja laajentaa oppilaan osaamista oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden yhteenlaskettu määrä on vähintään yhdeksän vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-9. Valinnaisena aineena voidaan tarjota perusopetuksen yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia opintoja tai useasta aineesta muodostettuja oppiainekokonaisuuksia. Valinnaisten aineiden tulee edistää perusopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.¹ Syventävät valinnaiset aineet syventävät ja/tai laajentavat yhteisten oppiaineiden tavoitteita ja sisältöjä. Soveltavat valinnaiset aineet voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Soveltavilla valinnaisilla aineilla voidaan edistää oppiaineiden yhteistyötä esimerkiksi taide- ja taitoaineiden opinnoissa, tieto- ja viestintäteknologiassa, kuluttaja- ja talouskasvatuksessa, globaalikasvatuksessa tai draamaopinnoissa.

Opetuksen järjestäjä päättää, mitä valinnaisia aineita tarjotaan. Opetuksen järjestäjän tulee ottaa valinnaisten aineiden tarjonnasta sekä arvioinnista päättäessään huomioon opiskelijaksi ottamisen perusteet toiselle asteelle².

¹ Valtioneuvoston asetus (422/2012) 6 §

² Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisesta ammatillisessa peruskoulutuksessa (4/2013); Opetusministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa (856/2006)

Valtioneuvoston asetuksessa määritellyssä tuntijaossa on vuosiluokilla 1-9 varattu yhdeksän vuosiviikkotuntia opetusaikaa valinnaisille aineille. Mikäli opetuksen järjestäjän hyväksymässä tuntijaossa ylitetään perusopetusasetuksen määrittelemä vähimmäisvuosiviikkotuntimäärä (222 vvt), voivat tunnit ylityksen osalta sisältää myös valinnaisia aineita. Valinnaisiin aineisiin osoitettuja vuosiviikkotunteja voidaan tarvittaessa käyttää painotetun opetuksen järjestämiseen.

12.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Vieraiden kielten osalta näissä perusteissa on määritelty A2- ja B2-kielinä opetettavien vapaaehtoisten ja valinnaisten kielten tavoitteet ja keskeiset sisällöt. Mahdollisista muista valinnaisista kielistä sekä niiden tavoitteista ja sisällöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kieli) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän ylittäviä vuosiviikkotunteja. Mikäli A2-kieli on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielille varatut vuosiviikkotunnit. Vapaaehtoisen A-kielen vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit ovat samat kuin kaikille yhteisessä A-kielessä.

Valinnaisen B-kielen (B-kieli) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia.

12.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Opetuksen järjestäjä päättää valinnaisuudesta opetuksessa siten, että tarjonta toteuttaa perusopetukselle asetettuja tavoitteita ja vastaa oppilaiden tarpeisiin. Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

- miten taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit käytetään
 - o mikäli opetuksen järjestäjä päättää tuntien jakamisesta eri taide- ja taitoaineiden kesken, laaditaan opetussuunnitelma kunkin taide- ja taitoaineen osalta ottaen huomioon ko. oppiaineen paikallinen kokonaistuntimäärä ja opetussuunnitelman perusteissa määritelty oppiaineen rakenne
 - o mikäli opetuksen järjestäjä päättää, että kaikkien tai joidenkin valinnaisten tuntien käyttö perustuu oppilaan valintaan, laaditaan valinnaisten tuntien muodostamille syventäville opinnoille oma suunnitelmansa, jossa määritellään opintojen nimi, laajuus, tavoitteet, sisällöt, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät mahdolliset erityispiirteet sekä vuosiluokat, joilla valinnaista ainetta tarjotaan.

Valinnaiset aineet

- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet
 - o mikä on kunkin valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan
 - o miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain

- mitkä ovat kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

- mitkä ovat oppilaille mahdollisesti tarjottavat vapaaehtoiset ja valinnaiset kielet
 - miten niiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain
 - mitkä ovat opetussuunnitelman perusteiden pohjalta määritellyt tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet.

VESILAHDEN KUNTA:

Valinnaisuus Vesilahdessa:

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Opetuksen järjestäjä on päättänyt tuntien jakamisesta taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien osalta vuosiluokilla 3 - 7 seuraavasti:

3. luokan taide- ja taitoaineiden valinnaiset ovat käsityö 1 vvt ja liikunta 1 vvt
4. luokan taide- ja taitoaineiden valinnaiset ovat kuvataide 1 vvt ja liikunta 1 vvt
5. luokan taide- ja taitoaineiden valinnainen on käsityö 1 vvt
6. luokan taide- ja taitoaineiden valinnainen on käsityö 1 vvt
7. luokan taide- ja taitoaineiden valinnainen on musiikki 0,5 vvt ja liikunta 0,5 vvt
8. ja 9. luokan taide- ja taitoaine perustuu oppilaan omaan valintaan. Oppilas valitsee yhden taide- ja taitoaineen seuraavista oppiaineista: kotitalous, musiikki, kuvataide ja käsityö. Oppiainetta opiskellaan 8. vuosiluokalla 2vvt ja 9. vuosiluokalla 2vvt. Oppilas ei voi valita taide- ja taitoaineeksi valitsemaansa oppiainetta erillisestä valinnaisainetarjottimesta.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset opinnot ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja arvioidaan osana tätä opetusta. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset opinnot syventävät kyseisen oppiaineen tavoitteita. Näistä opinnoista ei tule erillistä arvosanaa lukuvuositodistukseen eikä päättötodistukseen. Lukuvuositodistukseen merkitään oppilaan vuosiviikkotuntimäärä kyseisessä oppiaineessa.

Valinnaiset aineet

Vuosiluokilla 4 -6 valinnaisaineita opiskellaan 1 vvt / lukuvuosi. Oppilas valitsee valinnaisaineen lukuvuodeksi kerrallaan koulun vuosittain päättämästä valinnaisainetarjottimesta. Oppilas voi valita saman valinnaisaineen vain kerran. Valinnainen kieli vaihtuu vuosittain ja sen voi valita useampana vuonna peräkkäin.

Vuosiluokilla 4-6 opiskeltavat valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti. Valinnaisista aineista merkitään todistukseen vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä ”hyväksytty.” Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen

aine katsotaan kyseisen yhteisen oppiaineen syventäväksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa. Opettaja tiedottaa oppilaita ja koteja arvioinnista lukuvuoden alussa.

Valinnaisaineet valitaan koulun lukuvuosittain päättämistä valinnaisainetarjottimesta.

Vuosiluokilla 4 - 6 tarjottavat valinnaisaineet ovat:

VALINNAINEN KÄSITYÖ

VALINNAINEN LIIKUNTA

VALINNAINEN MUSIIKKI

VALINNAINEN VIERAS KIELI (VUOSITTAIN VAIHTUVA)

ILMAISUTAITO

TOIMINNALLINEN PÄÄTTELYTAITO JA TEKNOLOGIA

AIKAMATKOJA EUROOPASSA –KASVU KULTTUURISEEN MONINAISUUTEEN JA KIELITIETOISUUTEEN

METSÄ PUHUU- LUONTO ELÄMYKSENÄ

HYPPY TAULUUN- VALINNAINEN KUVATAIDE ALAKOULUSSA

VALINNAINEN KOTITALOUS ALAKOULUSSA

Oppilas valitsee seitsemännen luokan kevätlukukaudella vuosiluokkien 8. - 9. ajaksi yhden valinnaisen oppiaineen, jonka laajuus on 2 vvt / lukuvuosi. Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään 2 vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeerisesti. Oppilas ei voi valita taide- ja taitoaineeksi valitsemaansa oppiainetta valinnaisaineeksi. **A2-kielen opetuksen järjestämiseen käytetään valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja. Näin ollen 4.-luokalla A2 kielen valinnat oppilaat eivät valitse valinnaisainetta vaan A2 kieli luetaan heidän valinnaisaineekseen.**

Vuosiluokilla 8-9 tarjottavat pitkät (2vvt+2vvt) valinnaisaineet ovat:

KOTITALOUS

MUSIIKKI

KUVATAIDE

KÄSITYÖ

RANSKA

SAKSA

MAA- JA METSÄTALOUS JA PUUTARHANHOITO

TIETOTEKNIikka

Kahdeksannen luokan keväällä oppilas valitsee yhdeksännelle luokalle kaksi yhden vuosiviikkotunnin laajuista valinnaisainetta. Lyhyiden valinnaisaineiden tarjotin vaihtelee vuosittain. Nämä lyhyet oppiaineet arvioidaan hyväksyty -merkinnällä. Niillä on mahdollista myös korottaa sen oppiaineen arvosanaa, jota se syventää.

Vuosittain valituksi tulleiden lyhyiden valinnaisaineiden kurssien tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan yhdessä oppilaiden kanssa kurssin alussa. Opettaja tiedottaa oppilaita ja huoltajia ennen kurssin alkua arvioinnin kriteereistä kurssilla.

Vuosiluokalle 9 tarjottavat lyhyet (1vvt) valinnaisaineet ovat:

ELEKTRONIIKKA JA LAITERAKENTELU

ENGLANNIN LUKIO-OPINTOIHIN VALMENTAVA KURSSI
ESPANJAN KIELI JA KULTTUURI
GRAFIKKAPAJA
HIEMAN SUOLAISTA JA JOTAIN MAKEAA LEIVONTAA
KIRJOITTAJAKURSSI
KUNTOILUA MONIPUOLISESTI
LAKITIEDON KURSSI
MAATA, METSÄÄ JA PUUTARHAA
PALLOILUKURSSI
POLTTOOOTTORITEKNIikka
RANSKAN KIELEN JA KULTTUURIN PERUSTEET
RUOTSIN LUKIO-OPINTOIHIN VALMENTAVA KURSSI
SAKSAN KIELI JA KULTTUURI
SOITTAEN JA LAULAEN BÄNDISSÄ
SUOMEN HISTORIAA ELOKUVIEN KAUTTA
TIETOTEKNIikka
VÄRKÄTÄÄN LANGOISTA